

שהוא רשות היחיד לענין שבת ועולה עד לרקיע היה אצוי סביר להכשיר בכוכה ואמר ליה רבא דלא. והוה דעת רבינו ז"ל וזה לא הזכיר גבזה י' אלא סמך דמשמע בין גבזה בין נמוך וכן דעת העמוד ועיקר: **מן היתה פתחה מעשרה ספחים וכו'.** שם ר' יוחנן אבן יצחק ז"ל והוא שיש בחקקה שיעור הכשר סוכה וכן הסכימו הרבה מן האחרונים ז"ל:

מן דפני סוכה כשרים מן הכל שאין אנו וכו'. פרק הישן (דף כ"ג) ת"ר עשה לזהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל ור' יהודה מכשיר וק"ל כר"י: ועושה אדם את חצרו דופן ביום טוב כדי וכו'. זה מבואר בעירובין פ' מי שהניח (דף מ"ד) דרייתו ואוקימתו שם והכל מבואר שם מן ממה שכתב רבינו ז"ל שאלו שאלו לדעת שמואל בשאר ימי החג שאין זה מבואר שם אלא מוכרח הוא ממה שאמרו כן ביו"ט ואם האדם אינו נעשה מחילה לדעת ואין מחילתו מועלת כל שהוא לדעת לא הוה נאסר ביו"ט ומוכרח הוא שם. ובהשגחה ככאן דברים לא הוצרכו ליכתב שכן כתוב שם אלא שם שאלו לדעת אסור ביו"ט. ח"ל דוקא דופן שלישי אלא דופן רביעי מותר ושלל לדעת אפילו דופן שלישי מותר והאריך בענין זה ודברים פשוטים הם ומבוארים בדברי רבינו ז"ל שדבריו במחילת האדם הם בדופן שלישי שהוא נרץ להכשר הסוכה שהרי כתב כדי שיאכל וישתה בסוכה כשרה שחבירו דופן לה. והוא שיעשה אותו שלא לדעת זה שנעשה דופן. אבל אם עשהו לדעת אסור ביום טוב.

על גב העמוד סכך כשר בלא דפנות: מן היתה יפחותה מעשרה וחקק בה להשלימה לעשרה. אם יש משפת חקק ולכותל שלשה טפחים פסולה. פחות מכן כשרה שכל פחות משלשה הרי הוא כדבוק כמו שבארנו בהלכות שבת: מן דפני סוכה כשרין מן הכל שאין אנו צריכין אלא מחיצה מכל מקום ואפילו מבעלי חיים. *ועושה אדם את חצרו דופן ביום טוב כדי שיאכל וישתה ויין בשוכה כשרה שחבירו דופן לה. והוא שיעשה אותו שלא לדעת זה שנעשה דופן. אבל אם עשהו לדעת אסור ביום טוב.

השנה הראב"ד

*ועושה אדם את חצרו וכו'. כתב הראב"ד ז"ל דוקא דופן שלישי אלא דופן רביעי מותר שהרי ברייתא שהעמידוהו לדעת לא אסרה אלא מפני אהל ערלי ובדופן שלישי אלא שלא לדעת אפילו דופן שלישי מותר והטעם כיון שזה העמוד שלא לדעת עומד אין כאן איבוד מחילה למעמיד דבר כזה דידה אולין עכ"ל:

ומותר בשאר ימי החג. וכן עושה בכלים דופן רביעי ביום טוב. אבל דופן שלישי לא יעשה אותה בכלים ביום טוב לפי שהוא מכשיר הסוכה ואין עושהו אהל ערלי ביום טוב:

פרק חמישי

א' הסכך של סוכה אינו כשר מכל דבר. אין מסככין אלא בדבר שגידולו מן הארץ שנעקר מן הארץ ואינו מקבל טומאה ואין [ב] ריחו רע ואינו נושר ואינו נובל תמיד: ב' סיכך בדבר שאין גדולו מן הארץ או במחובר לארץ או בדבר שמקבל טומאה פסולה. אבל אם עבר וסיכך בדבר הנובל ונושר או בדבר שריחו רע כשרה. שלא אמרו אין מסככין באלו אלא כדי שלא יניח הסוכה ויצא. ויצריך להזהר שלא יהיו הוצין ועלין של סכך יורדין לתוך עשרה טפחים כדי שלא יצר לו בשיבתו. וסיככה במיני מתכות או בעצמות ועורות פסולה מפני שאין גדולי קרקע. הדלה עליה גפנים וכיוצא בהן עד שנעשו סוכה פסולה שהרי לא נעקרו. סיככה בכלי עץ ובמחצלות העשויות לשכיבה וכיוצא בהן פסולה מפני שהן מקבלין טומאה. וכן אם סיככה בשברי כלים ובליותיהן פסולה הואיל והיו מקבלין טומאה שמא יסכך בשברים שעדיין לא טהרו: ג' סיככה באוכלין פסולה מפני שהן מקבלין טומאה. סוכי תאנים ובהן תאנים. פרכילי ענבים ובהם ענבים. מבבדות ובהם תמרים וכן כל כיוצא בהן. רואין אם פסולת מרובה על האוכלין מסככין בהן ואם לאו אין מסככין בהן. [ג] בירקות שאם ייבשו יבולו ולא ישאר בהן ממש אע"פ שהן עתה לחים

א' עור סי' תרלג: ב' עור סי' תרנב סמ"ג ענין מצ: ג' עור סי' תרלג: ד' עור סי' תרנב סמ"ג ענין מצ: ה' עור סי' תרנב סמ"ג ענין מצ:

אמר רב חנן בר רבא הני הימני והני מסככין בזה אצוי אמר דהימני מסככין כיון דהני שביק להו ונפיק: וצריך ליזהר שלא יהיו הוצין ויולין וכו'. שם (דף ד') היתה גבזה עשרה וכו' יורדין בתוך עשרה ספחים וכו' אמר ר' יוחנן דאין דירה סרוחה היא ואין אדם דר בדירה סרוחה וק"ל כרבא: סבכה במיני מתכות או בעצמות וכו'. כבר נבאר זה: הדלה עליה גפנים וכו'. משנה שם (דף י"ח): סבכה בכלי עץ ובמחצלות העשויות לשכיבה וכיוצא בהן וכו'. שם (דף ט"ו) משנה וברייתא: וכן אם סככה בשברי כלים וכו'. שם (דף י"ט) מיתרם סככה בכלי כלים פסולה מאי כללי כלים מקלניות שאין בהן שלל על שלל דלא מציין לא לעניים ולא לעשירים ומיחל נמי הכי גבי מהלל:

ג' סבכה באוכלין פסולה וכו'. שם (דף י"ג): סוכי תאנים ובהן תאנים. פרכילי ענבים ובהם ענבים. מבבדות ובהם תמרים וכן כל כיוצא בהן. רואין אם פסולת מרובה על האוכלין מסככין בהן ואם לאו אין מסככין בהן. [ג] בירקות שאם ייבשו יבולו ולא ישאר בהן ממש אע"פ שהן עתה לחים

לחם משנה

פ"ה ב' שמא יסכך בשברים שעדיין לא טהרו. פי' בשברים שיש בהם שלל על שלל שעדיין לא ילאו מידי טומאה: **ג' סיככה באוכלים פסולה מפני שהם מקבלים טומאה.** הא דלא מיימי דרב מנחם בר אבא דדוקא קלרן מחילה לסכך אלא קלרן לאוכל נרץ מעשה לבטל. דרבינו נראה דפסק כמ"ד (דף י"ד) בסמן ממש וכדכתב בפירוש המשנה וכמבואר בבית יוסף בסמן תרכ"ט. ועוד נראה דפסק כמ"ד כן בפרק ה' מהל' טומאה אולין לא הוכר

מגיד עוז

דפני סוכה כשרין מן הכל עד ואפילו מעלי חיים. פ"ק דסוכה (דף י') ופרק מי שהניחו (דף מ"ד) גמרא מתניתין דעשרה אהם לא נכנסו לנמל: ועושה אדם את חצרו עד כשר ימי החג. פרק מי שהניחו (דף מ"ד): כתב הראב"ד ז"ל דוקא דופן שלישי וכו' דבר כיוס דידה אולין עכ"ל: ואני אומר דאם כזה הראב"ד ז"ל לפי שלא חילק כאן בחדש כמו שחילק בסמוך לגבי כלים וז"ל וכן עושה בכלים דופן רביעי ביו"ט אלא דופן שלישי לא יעשה אותו בכלים ביו"ט לפי שהוא מכשיר הסוכה ואין עושהו אלא ערלי ביו"ט עכ"ל. והאמת הוא שר"י ורבותיו בעלי החכמות ז"ל כך פירשו כמ"ס הראב"ד ז"ל אלא שפ"ק החלמוד פרק מי שהניחו גמרא מחייב דעשרה אהם לא נכנסו לנמל כלשון ר"מ ז"ל מוכיח דכי אמרין קשיא אדם אדם קשיא כלים אכלים שקלין ועריין עלה עד דאסיקא אלא הא וכו' רבנן וכלים אכלים לא קשיא הא בדופן שלישי הא בדופן רביעי דוקא נמי דקמי' נפלה דפנה כ"מ אלא אדם אדם קשיא כלומר שאין חלק בו כמו כלים בין דופן שלישי לדופן רביעי שהאדם יש לו דעת ויועך ללכת משם ולא יכנס לעמוד שם כמו כלים שמתעטלים ועומדים שם לנמל המעמידם ועוקיין אדם אדם נמי לא קשיא כאן לדעת כאן שלא לדעת ע"כ. אלמא לא חילק הכס החלמוד בחדש בין דופן שלישי לדופן רביעי:

שהוא רשות היחיד לענין שבת ועולה עד לרקיע היה אצוי סביר להכשיר בכוכה ואמר ליה רבא דלא. והוה דעת רבינו ז"ל וזה לא הזכיר גבזה י' אלא סמך דמשמע בין גבזה בין נמוך וכן דעת העמוד ועיקר:

מן היתה פתחה מעשרה ספחים וכו'. שם ר' יוחנן אבן יצחק ז"ל והוא שיש בחקקה שיעור הכשר סוכה וכן הסכימו הרבה מן האחרונים ז"ל:

מן דפני סוכה כשרים מן הכל שאין אנו וכו'. פרק הישן (דף כ"ג) ת"ר עשה לזהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל ור' יהודה מכשיר וק"ל כר"י: ועושה אדם את חצרו דופן ביום טוב כדי וכו'. זה מבואר בעירובין פ' מי שהניח (דף מ"ד) דרייתו ואוקימתו שם והכל מבואר שם מן ממה שכתב רבינו ז"ל שאלו שאלו לדעת שמואל בשאר ימי החג שאין זה מבואר שם אלא מוכרח הוא ממה שאמרו כן ביו"ט ואם האדם אינו נעשה מחילה לדעת ואין מחילתו מועלת כל שהוא לדעת לא הוה נאסר ביו"ט ומוכרח הוא שם. ובהשגחה ככאן דברים לא הוצרכו ליכתב שכן כתוב שם אלא שם שאלו לדעת אסור ביו"ט. ח"ל דוקא דופן שלישי אלא דופן רביעי מותר ושלל לדעת אפילו דופן שלישי מותר והאריך בענין זה ודברים פשוטים הם ומבוארים בדברי רבינו ז"ל שדבריו במחילת האדם הם בדופן שלישי שהוא נרץ להכשר הסוכה שהרי כתב כדי שיאכל וישתה בסוכה כשרה שחבירו דופן לה. והוא שיעשה אותו שלא לדעת זה שנעשה דופן. אבל אם עשהו לדעת אסור ביום טוב.

פ"ה א' הסכך של סוכה אינו כשר מכל דבר. אין מסככין אלא בדבר שגידולו מן הארץ שנעקר מן הארץ ואינו מקבל טומאה ואין [ב] ריחו רע ואינו נושר ואינו נובל תמיד: ב' סיכך בדבר שאין גדולו מן הארץ או במחובר לארץ או בדבר שמקבל טומאה פסולה. אבל אם עבר וסיכך בדבר הנובל ונושר או בדבר שריחו רע כשרה. שלא אמרו אין מסככין באלו אלא כדי שלא יניח הסוכה ויצא. ויצריך להזהר שלא יהיו הוצין ועלין של סכך יורדין לתוך עשרה טפחים כדי שלא יצר לו בשיבתו. וסיככה במיני מתכות או בעצמות ועורות פסולה מפני שאין גדולי קרקע. הדלה עליה גפנים וכיוצא בהן עד שנעשו סוכה פסולה שהרי לא נעקרו. סיככה בכלי עץ ובמחצלות העשויות לשכיבה וכיוצא בהן פסולה מפני שהן מקבלין טומאה. וכן אם סיככה בשברי כלים ובליותיהן פסולה הואיל והיו מקבלין טומאה שמא יסכך בשברים שעדיין לא טהרו: ג' סיככה באוכלין פסולה מפני שהן מקבלין טומאה. סוכי תאנים ובהן תאנים. פרכילי ענבים ובהם ענבים. מבבדות ובהם תמרים וכן כל כיוצא בהן. רואין אם פסולת מרובה על האוכלין מסככין בהן ואם לאו אין מסככין בהן. [ג] בירקות שאם ייבשו יבולו ולא ישאר בהן ממש אע"פ שהן עתה לחים

אמר רב חנן בר רבא הני הימני והני מסככין בזה אצוי אמר דהימני מסככין כיון דהני שביק להו ונפיק: וצריך ליזהר שלא יהיו הוצין ויולין וכו'. שם (דף ד') היתה גבזה עשרה וכו' יורדין בתוך עשרה ספחים וכו' אמר ר' יוחנן דאין דירה סרוחה היא ואין אדם דר בדירה סרוחה וק"ל כרבא: סבכה במיני מתכות או בעצמות וכו'. כבר נבאר זה: הדלה עליה גפנים וכו'. משנה שם (דף י"ח): סבכה בכלי עץ ובמחצלות העשויות לשכיבה וכיוצא בהן וכו'. שם (דף ט"ו) משנה וברייתא: וכן אם סככה בשברי כלים וכו'. שם (דף י"ט) מיתרם סככה בכלי כלים פסולה מאי כללי כלים מקלניות שאין בהן שלל על שלל דלא מציין לא לעניים ולא לעשירים ומיחל נמי הכי גבי מהלל:

ג' סבכה באוכלין פסולה וכו'. שם (דף י"ג): סוכי תאנים ובהן תאנים. פרכילי ענבים ובהם ענבים. מבבדות ובהם תמרים וכן כל כיוצא בהן. רואין אם פסולת מרובה על האוכלין מסככין בהן ואם לאו אין מסככין בהן. [ג] בירקות שאם ייבשו יבולו ולא ישאר בהן ממש אע"פ שהן עתה לחים

העמוד דדין העמוד ואוליטבא שיה לפירוט ה"ה ז"ל בדברי רבינו וכו' כיון שהזכיר שאין אלו מחילות ויכרות הרי השמיטנו בגבזה עשרה דפחות מעשרה לא הוי מחילה וא"כ טובא השמיטנו דאפילו י' לא אמרין גוד אסור וא"כ איך כתב ה"ה שרבינו לא הזכיר עשרה והרי הזכיר. וז"ל דה"ק אם רבינו היה מזכיר עשרה משמע עשרה דוקא אלא שהשא קאמר שאין שם מחילות ויכרות משמע בכל גוונא בין שיהיה עשרה בין שלא יהיה מדלה טעמא משום דליתא יכרות משמע בכל אופן שיהיה:

הנהגות מיימוניות

[א] אמר רב יהודה הני שוויי ושווצרי מסככין בהן אביי אמר בשוויי מסככין בשווצרי אין מסככין מאי טעמא כיון דסרי ריחיהו שביק לה נפיק אמר רב חנן בר רבא הני הימני והני מסככין בהן אביי אמר בהימני מסככין בהימני לא מסככין מ"ש בין דנתרי טרייהו שביק לה נפיק. פירוש אין מסככין בהן לכתחילה מהאי טעמא אבל בדיעבד כשר אם סיכך בהן, ע"כ: [ב] אמר רבי אבא אמר שמואל ירקות שאמרו חכמים אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח וכו' עד פוסלין בסוכה מאי טעמא כיון דכי יבשי פרכי ונפלי כמאן דליתנהו דמי ופירש"י דלכל ענין יש להן דין אויר לחומרא כגון לפסול בג' ולא בדין סכך פסול שאינו פוסל אלא בר' טפחים באמצע ובר' אמות מן הצד, ע"כ:

רביעי דוקא נמי דקמי' נפלה דפנה כ"מ אלא אדם אדם קשיא כלומר שאין חלק בו כמו כלים בין דופן שלישי לדופן רביעי שהאדם יש לו דעת ויועך ללכת משם ולא יכנס לעמוד שם כמו כלים שמתעטלים ועומדים שם לנמל המעמידם ועוקיין אדם אדם נמי לא קשיא כאן לדעת כאן שלא לדעת ע"כ. אלמא לא חילק הכס החלמוד בחדש בין דופן שלישי לדופן רביעי:

פ"ה הסכך של סוכה וכו'. עד וכליו אינם. פ"ק דסוכה (דף י')

ג] כדאוקי רב פפא פלוגתיהוה בגמרא : [ד] כת"ק ודלא כר' אליעזר ע"ש פ"ק , ע"כ :
 ס] כשמואל דאמרו יש בהן ארבע ד"ה פסולה כי פליגי דאין בהן ד' וכן פסק ר"ח
 ר"י אלפס דרב פפא קאי כוותיה דשמואל וכן אולא סוגיא דשמעתין ואע"ג דרב משני
 לביביה אשינואל לא סמכין וכן ס"ה ורבנ"ה ע"ש . ורא"ש פסק כרב וכרבי מאיר דהלכת
 ר"מ מאיר בגידותיו והיא הלא לענין פסק הלכה דרב כר' יהודה אליבא
 דשמואל דוק ותשכח : [ו] כר' יהודה לגבי ר"מ : ס] כתב בסה"ק ומיהו נהגו העולם שלא
 לסבך
 פ' ה"א כי ר"י בן גיאת סמך על אותה גייתא דסוף פ"ק דבבבי הראב"ד ז"ל ור"י אלפס ז"ל סמך
 גורי ובתרא הכי חסקה רב פפא דהוא בעלמא סלכתא מוותי : גכרים שאין נכחין זל ואס סמיך
 כהנא

ניסו של ר"ת בנסרים שאין בהן ד' טפחים ועשה סוכה יפה מאד כעין כיפה ותקוע במו
מן הגשמים דריב"א כתב סתם סוכת רועים עשויה להגן מן החמה ומן הגשמים וכו' וש
כתב עליו כרכה מאת השם יתברך ע"כ מן אבי"ה ועיין בהילכתא כ"א: [י] סוכת
צריך לחדש בה דבר חבירא אמריו טפח ר' יוסי אומר כל שהוא ואב"ה קאי, ע"כ: [ב] כל
תחלה ואם עשה הדפנות טפח סמוך לסכך תחלה יכול לסכך, ע"כ: [ג] דרש מרימה רב
רב גידל אמר רב האי אפקות

זמנים. הלכות סוכה פ"ה

וכן כל אחד שאינו עשוי וכו'. שם (דף י"ג): כלשון רבינו, ופי' שאינו עשוי לטלטלו על ידי אורו אגד:

יב העושה סוכתו תחת האילן וכו'. שם (דף ט'): משנה כלשונה העושה סוכתו תחת האילן כאלו עשהו בחדר הבית ובגמרא אמר רבא לא שנו אלא באילן שגילו מרובה מחמתו אבל חמתו מרובה מלחיו כשרה.

והקשו וכו' חמתו מרובה מלחיו מאי הוי הא קא מטערף סכך פסול בהדי סכך כשר והירצו אמר רב פפא בשחבטן. והקשו אי בשחבטן הניחא הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס וסכך על גבן פסולה ואם היה הסכך הרבה מהן או שקלל כשרה כשיד דמי חילומא בשלל חבטן הא קא מטערף סכך פסול בהדי סכך כשר אלא לאו בשחבטן. ותיירצו אי מההם הוה חמינא ס"מ דיעבד אבל לכתחלה לא קמ"ל ע"כ בגמרא. ולא מוכרז סוגיא זו בהלכות אלא שעל המעשה הדלה עליה שהזכרתי כתוב בהלכות אם היה הסכך הרבה מהן ואוקימנא בשחבטן דאי לאו הכי הא קא מטערף סכך פסול בהדי סכך כשר ופסולה. או שקלל כשרה וליד לענעו כדי שיהא מעשה לשם סוכה ולא למרינן קליפתא זו היא עשייתו ע"כ. וזה דעת רבינו שהוא מפרש חבטן שהפרידן זה מזה. אבל אם היו מעורבין זה בזה אע"פ שהסכך כשר רבה מעטרפין זה בזה ופסול וזהו הדין שכתב בסמוך ערב דבר שמסככין בו וכו' ואם חבטן שרואה לומר הפרידן לריך שיהא הסכך כשר הרבה מן הפסול ואם היה כמותו בלמאס

פסול וכו' המעשה או שהיה הסכך הרבה מהן ואוקימנא זה בשחבטן וזהו הדין שכתב רבינו סיך בדבר פסול ודבר כשר וכו' ועוד יתבאר זה למטה וכל זה כשאין בסכך פסול ביחד ג' טפחים כמו שיתבאר לפנינו ומ"ם רבינו בכלל הוא סוף המשנה או שקלל כשרה ובגמ' אמרינן דלריך לענעו כמוזכר בהלכות ויחדש רבינו שאם היה הסכך כשר רבה וקלל הפסול שאינו לריך לענעו ודבר פשוט הוא שהרי כיון שהסכך רבה לא היה לריך קליפה אלא חבטן להפרידן זה מזה כמו שיתבאר וכיון שקלל כל שכן שכשרה ועוד שלא הריכו

מפרש שחבטן שהפרידן זה מזה וס' כתוב ואם הלכה היא נקבל ואע"פ פסול וכו' קמ"ל והכא ליכא עירוב כלל מ"מ חוץ לנו פירוש אחר ע"כ. וקושיא זו אינה כדאי ומ"מ יש בזה שטעם אחרת למפרשים האחרונים ז"ל שהם מפרשים הא קא מטערף סכך פסול בהדי סכך כשר שכל סכך כשר שהיה סכך פסול אע"פ שהחמתו של עליון מרובה מלחיו ותחתיו מלחיו מרובה מלחיו על החתון נמא חמאס החתון עצמו פסול שאינו עשוי לכל ואורו עליון הפסול מכך עליו ומבטלו וכן אם היה פסול למטה וכשר למעלה ותיירצו בשחבטן כלומר שערבן יחד מלשון חבטן רמי. וכבר הרמב"ן ז"ל ג' דמין הם, היה סכך אחד פסול וסכך אחד כשר זה למעלה וזה למטה וזה שאמרו והא קא מטערף ופסול לעולם. אבל ז"ל דכל שאינו ינטל מן הכשר מה שהיה הפסול ועדיין נלחו מרובה כשר וכלל שלל יחא ד' טפחים במקום אחד כדי שלא יפסל משום סכך פסול חבטן ועשאן סכך אחד כשר ופסול מעורבין אם היה הפסול בעצמו חמתו מרובה מלחיו והכשר נלחו מרובה מחמתו הרי הכשר רבה על הפסול ומבטלו נמא זה אינו פסול ואינו מטערף וזהו דין ב'. עשה סכך אחד כשר ופסול ולא היו מעורבין יחד אלא זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אם היה כשר כפסול כשרה וזהו משנתו דהמקרה סוכתו בשפודין ומאי דתאמר בה בגמרא ע"כ. ולמטה אחר כך דין האחרון:

יג עירב דבר שמסככין בו וכו'. כבר הזכרתי זה בסמוך: סכך בזה לעצמו וזהו לעצמו וכו'. משנה (דף י"ז) בית שנפחת וסכך על גביו אם יש בין כותל לסכך ד' אמות פסולה וכן חצר המוקפת חסדרה וסוכה גדולה שהקיפוה בדבר שאין מסככין בו אם יש תחתיו ד' אמות פסולה. ובגמרא (דף י"ז): נחלקו רב ושמואל שמואל אמר סכך

יב העושה סוכתו תחת האילן וכו'. כתב ה"ה שם משנה כלשונה וכו' עד שהפרידן זה מזה. אבל בפירוש המעשה לרבינו נראה שהוא ז"ל מפרש דהבטן היינו

שקללן שכתב אמתיתין דהדלה עליה וכו' אם היה סיכוך הרבה מהן כשרה כהנאי שיקון אורם ואם לא קללן ינטרף סכך פסול בהדי סכך כשרה כהנאי שיענעו אותם ולא תהיה כשרה וכן נראה מדברי רבינו גם כן שכתב הדלה עליה עלי האילנות ובדין וסיך על גבן ואח"כ קללן אם היה הסיכוך הרבה מהן כשרה ואם לא היה הסיכוך שהיה מתחלתו כשר הרבה מהן לריך לענעו אותם אחר קליפתא כד' שיהא עשויה לשם סוכה ולפי זה מהניחין דהדלה עליה הכי מפרש' אם היה הסיכוך הרבה מהן כשרה בלא נענוע כלל וכדלוקימנא לה בשחבטן היינו שקללן ומאי או שקללן פירוש או שקללן כמשפט דהיינו קללן ונענועו אע"פ שאין הסיכוך הרבה מהם כשרה דלפילו כל הסיכוך מהם כשרה כיון שקללן ונענועו ומתני' דהעושה סוכתו תחת האילן ודלתאמר עלה בגמרא הכי נמי מפרש' דכל שהאילן חמתו מרובה מלחיו מסתמא הסכך פסול מועט מהכשר הילכך אם חבטן דהיינו שקללן אע"פ שלא נענועו כשרה וכשהאילן נלחו מרובה מחמתו מסתמא הסכך הפסול רבה על הכשר הילכך אפילו חבטן דהיינו שקללן פסולה משום מעשה ולא מן העשוי עד שיענעו אע"פ ששקללן הם מהנענועים ונפלים על הסכך לא מהני משום דבעינן נענוע בידים והשתא נחבארו דברי רבינו שכתב עירב דבר שמסככין בו

בדבר שאין מסככין בו וסיך כשרה אע"פ שהכשר יתר על הפסול פסולה בדבר שאין מסככין בו בלא קללן ודאי מיירי והכי נמי בגמרא על חמתו מרובה מלחיו דמשמע דסכך פסול מועט מן הכשר אקשינן הא ננטרף סכך פסול בהדי סכך כשר ואיננו עירב לאוקמה בשחבטן דהיינו קללן הא אם לא קללן פסולה ואפילו שכשר יתר על הפסול: ביצר

נענוע אלא משום מעשה ולא מן העשוי ופשוט הוא. זהו דעת רבינו בדברים אלו. וכן כתוב בהשגות שרבינו מפרש שחבטן שהפרידן זה מזה וס' כתוב ואם הלכה היא נקבל ואע"פ פסול וכו' קמ"ל והכא ליכא עירוב כלל מ"מ חוץ לנו פירוש אחר ע"כ. וקושיא זו אינה כדאי ומ"מ יש בזה שטעם אחרת למפרשים האחרונים ז"ל שהם מפרשים הא קא מטערף סכך פסול בהדי סכך כשר שכל סכך כשר שהיה סכך פסול אע"פ שהחמתו של עליון מרובה מלחיו ותחתיו מלחיו מרובה מלחיו על החתון נמא חמאס החתון עצמו פסול שאינו עשוי לכל ואורו עליון הפסול מכך עליו ומבטלו וכן אם היה פסול למטה וכשר למעלה ותיירצו בשחבטן כלומר שערבן יחד מלשון חבטן רמי. וכבר הרמב"ן ז"ל ג' דמין הם, היה סכך אחד פסול וסכך אחד כשר זה למעלה וזה למטה וזה שאמרו והא קא מטערף ופסול לעולם. אבל ז"ל דכל שאינו ינטל מן הכשר מה שהיה הפסול ועדיין נלחו מרובה כשר וכלל שלל יחא ד' טפחים במקום אחד כדי שלא יפסל משום סכך פסול חבטן ועשאן סכך אחד כשר ופסול מעורבין אם היה הפסול בעצמו חמתו מרובה מלחיו והכשר נלחו מרובה מחמתו הרי הכשר רבה על הפסול ומבטלו נמא זה אינו פסול ואינו מטערף וזהו דין ב'. עשה סכך אחד כשר ופסול ולא היו מעורבין יחד אלא זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אם היה כשר כפסול כשרה וזהו משנתו דהמקרה סוכתו בשפודין ומאי דתאמר בה בגמרא ע"כ. ולמטה אחר כך דין האחרון:

יג עירב דבר שמסככין בו וכו'. כבר הזכרתי זה בסמוך: סכך בזה לעצמו וזהו לעצמו וכו'. משנה (דף י"ז) בית שנפחת וסכך על גביו אם יש בין כותל לסכך ד' אמות פסולה וכן חצר המוקפת חסדרה וסוכה גדולה שהקיפוה בדבר שאין מסככין בו אם יש תחתיו ד' אמות פסולה. ובגמרא (דף י"ז): נחלקו רב ושמואל שמואל אמר סכך

לחם משנה

רבינו תלחא משניות ז"ל חדא היא כאלו עשהו בחדר הבית ודייקינן מינה כבית וחדא היא דהדלה עליה וחדא היא דשפודין דכ"ע בין למ"ד פרוץ כעמוד מותר בין למ"ד אסור צעין מעדיף כדכתב ה"ה ז"ל. בשלמא העושה סוכתו תחת האילן והדלה עליה את הגפן לריכי חד לבדיעבד וחד לכתחילה אלא דך דהמקרה סוכתו בשפודין למה.

וי"ל דאזכירין לאשמועינן חידושא דבארוכות המטה דלמרו שם בגמרא (דף ט"ו): לימא מסייע ליה לר' חמי בר עביומי דלמרו ר' חמי בר עביומי סיככה וכו'. ולפי האמת דקי"ל כר' חמי [דחמא] מסייע [ליה] ואפשר דלימא לר' חמי בארוכה ושתי כרעים וכו' חידושא הוא וע"כ ז"ל אפילו להרמב"ן למ"ד פרוץ כעמוד אמר דמוקי מתני' במעדיף למה לי דך לימא הנהו דלעיל ואע"פ שהוא מעורב עם הסכך מרובה כשר כל שכן דך בפני עצמו דכשר היכא דמעדיף. וא"ל לדעת רבינו לימא דך ולישתוק מחד דלעיל דחד אטרידן לכתחלה וכו' או אף זו קמיני הא לימא דהא בגמרא פריך דלשתוק מההיא דכאלו עשהו בחדר הבית ואלא ידענא לה מהאי דהדלה דהיא אחרונה. וי"ל דההיא דאם היה הסכך מרובה מלחיו אטרידן לאשמועינן דדוקא היכא דהסיכוך מרובה מותר אבל פרוץ כעמוד אסור וההיא דמקרה הוא במעדיף ולדידן דקי"ל פרוץ כעמוד מותר נראה דאטרידן דהיכא דקללן וחבטן אע"פ שאין הסיכוך מרובה כשר ולז"ל אם היה הסכך מרובה או שקללן ר"ל קללן וחבטן בלא סכך מרובה. וכתב ה"ה ז"ל ואם היה כמותו בלמאס פסול וז"ל המעשה או שהיה הסיכוך הרבה מהם וכו'. קשה דא"כ מאי פריך צ"ק בגמרא על מתני' (דף ט"ו) דהמקרה למ"ד פרוץ כעמוד אסור מההיא מתניתין דלמרו אם יש ריוח ביניהם כמותן כשרה אפילו למ"ד מותר תקשי ממהני' אמתיתין דהכא אמרם מתני' דאם היה הסיכוך הרבה מהם כשרה משמע דבלמאס פסול כמ"ם ה"ה

הנהגות מייבונות

הסוכה ואפילו לא חבטן אבל לקמן חזר בו בפירוש דגרסינן מהו דתימא דנגזור למיפסל תחתונה משום דקיימא עליה פסלים למעלה מעשרים אלא אפילו בשחתחתונה צילתה מרובה מחמתה אם העליונה למעלה מעשרים פסולה משמע דמצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר לפסול מולא מסיק אדעתיה למיחש אתחתונה שהיתה צילתה מרובה מחמתה משום צירוף סכך פסול וכן פסק רבינו ריב"א ועיין בספרו בסימן תרי"ג, ע"כ: [פ] כשמואל וכן פסק רבינו וכן פסק רבינו ויגהו התם לגבי רב ור"ת היה רגיל להוויין ממקומן:

[ט] וצ"ע דהכי איתא התם ואם היה סיכוך הרבה מהן או שקללן כשרה משמע דבסיכוך הרבה מהן אפילו בלא קציצה כשרה דהא או קמיני וכן משמע בגמרא דגרסינן יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר או שקללן כשרה אמר רב וצריך לענעו משמע דאקצצו סתמא דמתניתין קיימי דברי רב ואם נפרש שקללן אפילו כשהסיכוך הרבה מהן כבעמוד ולא נפרש או שקללן א"כ מה אומר על זה וצריך לענעו בהא ליכא מאן דמצריך נענוע כשהסיכוך הרבה מהן וגם קצצו. ובס"ה כתב ג"כ לשון רבינו כבעמוד ומתוך לשון רש"י משמע דאם הסוכה צילתה מרובה מחמתה כשרה אפילו אם האילן מילל כנגד סכך

יך פירש עליה בגד מלמעלה וכו'. משנה (דף י') פירש עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני השמש פסולה ובגמ' ח"ר חסדא לא שאנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה ופירוש נשר העלים הנושרים. עוד שם לימא מכייע ליה לרצ חסדא סככה כהלכתה עשרה בקרמין ובסדינין המעוררין ומהל בה אגוזים אפרסקים וכו' אלא חס' ראה לעשרה

בסדינין לנאותה כשרה ודחי דלמא ברייתא מן ה"ד וק"ל כרצ חסדא וביריתא היא כפסקה בין בסכך בין בנאותה ומבואר בהלכות:

יך גויי סוכה אין ממעטין וכו'. שם (דף י"ג) תנא גויי סוכה אין ממעטין בסוכה. פ' בשיעור עשרים אחר רב אשי ומן ה"ד ממעטין: דהו גויי סוכה וכו'. שם אחר גויי סוכה המולגין ממנה ארבעה רב נתן אמר כשרה ורצ חסדא ורבה בר רב הונא אמרי פסולה ובהלכות וק"ל דיהודי ורבים הלכה כרבים. ויש מי שמפרשה דוקא בלילה המיון מרובה מתמקן ואין נראה כן מדברי רבינו:

יך סכך שיש בו חלומות וכו'. משנה (דף י"ג) פרק הישן סוכה מדובלת ושללטה מרובה מחמתה כשרה ובגמ' מאי מדובלת רב אמר סוכה ענייה ומאי מדובלת מדובלת וחדא קמי סוכה מדובלת שללטה מרובה מחמתה כשרה ויש שם אוקימאות אחרות בפירוש משנתו ואין חולקות כמו שיבאר למטה. ועוד בגמ' (דף י"ג) ה"ד כהדדי פסולה ורמינהי ושמחתה מרובה מללטה פסולה ה"ד כהדדי כשרה ויחידא לא קשיא כן מלמטה כן מלמעלה. ופירוש בהלכות שם החמה והל מלמעלה שזין פסולה לפי שמלמטה החמה מרובה על הכל, וכבר הזכרתי זה למעלה:

ב במה דברים אמורים בשלא היה במקום אחד וכו'. פ"ק (דף י"ח) אור פוסל בג' ואמר אביי אור שלשה בכוכב גדולה ומיעוט בין בקנים בין בשפודין הוי מיעוט בסוכה קטנה בקנים הוי מיעוט בשפודין לא הוי מיעוט פירוש שפודין אין מסככין בן לפי שכן לא מחמת: ה"ד רב הסכך וכו'. שם (דף י"ט) אוקימתא דר' יוחנן גבי ברייתא דפסל היוצא מן הסוכה גדון כסוכה ואוקמה ר' יוחנן לא נלכח אלא לסוכה שללטה מרובה מחמתה ומיעוטת חמתה מרובה מללטה מהו דהימא חסדא בהך פורחא קמ"ל, מ"כ:

בא דרך הסכך להיות קל וכו'. משנה פ' הישן (דף י"ג) המעובה כמין בית אע"פ שאין הכוכבים נראין מתוכה כשרה: ה"ד הסכך מדובלת וכו'. על המשנה דסוכה המדובלת שהזכרתי למעלה אמר שמואל יאזי מדובלת מדובלת קנה עולה וקנה יורד וקמי חרתי סוכה מדובלת ושללטה מרובה מחמתה כשרה ואמר אביי לא שאנו אלא שאין בין זה לזה ג' עשרים אלא יש בין זה לזה ג' עשרים

יך גויי סוכה אין ממעטין בגובהה. פירש בגובהה מעשרים להכשירה דלאו מין סכך סך דה"כ הו פוסלים משום מקבל טומאה ולא לפוסלה בפחות מ' ולא דמיא להוין יורדין לתוך עשרה שפוסל משום דירה כרומה וכמו שכתבנו בפרק ד' דשמיני ה"ד דלמי עשוין:

ב במה דברים אמורים בשלא היה במקום אחד וכו'. פ"ק (דף י"ח) אור פוסל דבסוכה גדולה אור מן הג' פוסל היינו כגון שהיה מפסיק כל הסוכה ולא נשאר ללד דופן האמצעית שיעור סוכה אבל אם נשאר ממנו ללד דופן האמצעית שיעור סוכה פסולה דלחור לז' כיון שיש לו ג' דפנות דלא מופסל ולא מתחיל מלד זה ואינו מגיע לדופן שכנגדו יש להסתפק וכמ"ס למעלה:

בא דרך הסכך להיות קל. פרק הישן (דף י"ג) חק המעובה כמין בית אע"פ שאין הכוכבים נראים מתוכה כשר ואמר בירושלמי ה"ד אמר ר' ירמיה הכוכבים להיות נראים מתוכה ואמר רבי לוי בשם רבי חמא כוכבי חמה שני. ומפרש רבינו כוכבי חמה כוכבי הגדולים וקרי לכו כוכבי חמה לוי שמתוך גדולת גרמים ציוס: היה הסכך מדובלת וכו' והוא שיהיה מכוון כנגד שפת היורד. למד כר"ן בחדושו מדברי הגמרא דמק אכל אין בהם שפה ואין ציורם פחות שפה וכו' דלילמא רבא סוכר אכל יש בגגה טעם כשרה דאמריק חבוס רמי ה"ה דבעין נמי שיהא באור שזין התחתונה טעם דאי לא אע"פ שיש בגגה טעם לא אמריק חבוס רמי. ויש מי שאומר דכיון דכי יש בגגה טעם לא כני לן עד שיהא באור שזין התחתונה טעם ה"ה נמי שם יש בגגה של עליונות ויותר מספח שזריך שיהא באור שזין התחתונה כלוחו שיעור. ואע"פ שהעלה כר"ן שאין נראין בעיניו דברי י"א מ"מ רבינו נראה שכוונתו כן ולפיכך כתב והוא שיהיה חבוס כנגד שפת היורד. ואפשר שרבינו בא למעט בג' היכא שיש ברוחב הקנה העולה ספה או יותר וזין התחתונה יש יותר מרוחב הקנה העולה דלא אמריק חבוס רמי אלא כשיבא הקנה העליון ליכנס בין התחתונה בלמטה ה"ה לאו הכי לא: ואם היה ברוחב זה העולה ספה וכו'. כתב כר"ן דמוכח בגמ' דבעין נמי שיהא באור שזין התחתונה טעם דאי לא אע"פ שיש בגגה טעם לא אמריק חבוס רמי וכן נראה דעת רבינו שכתב והוא שיהיה מכוון כנגד שפת היורד: העושה

א עור ס' תרעס סמ"ג שס: ב עור ס' תרעס סמ"ג שס: ג עור ס' תרעס סמ"ג שס: ד עור ס' תרעס סמ"ג שס: ה שס: ו שס: ז ע"י עור שס:

לחם משנה

דשמי. הסם דליתן הסדין כלי ולכן אי לאו מעטמא דדירה כרומה היא כשרה אלא הכא ה"ד מ"י חשיבי ולא כלי:

יך סכך שיש בו חלומות וכו'. כתב ה"ה משנה פרק הישן וכו' ובגמ' מאי מדובלת וכו' מדובלת וחדא קמי סוכה מדובלת שללטה מרובה מחמתה וכו' ולא ידעתי למה לו

הנהגות מיימוניות

ודלא ברא"ם דפסק כרב: [ק] פיר"ש שלא ינשרו עליו וקסמין על השולחן דשויה סכך להגן והרי הוא סכך המקבל טומאה. אבל התוספות פירשו מפני הנשר פירוש שלא ינשרו עליו ויהיה חמתה מרובה מצילתה א"כ נהבין לשם סכך להבשר סוכה וכן ר"ת בתשובת הגאונים וכן פירש ר"ם. ולפי פ' רש"י אין לנו טעם בזה לחלק בין מפני הנשר ובין לנאותה שהרי שניהן ענין נוי המה שלא יטנפו העליון את המאכל והמשתה ואין לנאותה גרול מזה: [ב] כרב חסדא ורבה בר רב הונא ודלא כרב נחמן דאמר דכשרה וכן פסק ס"ה וכן ה"ג וכן ר"ח. ובתשובת הגאונים כתוב דוקא היכא דחמתה מרובה מצילתה אבל אם צילתה מרובה מחמתה כשירה ואין הסדין פוסל וכן פסק ר"ת דפירש פירש עליה סדין מפני החמה לכך צילתה מרובה מחמתה או תחתיה פירש הסדין מפני הנשר שלא ינשרו עליו ובכך תהא חמתה מרובה מצילתה אע"פ שעתה צילתה מרובה בלא סעד הסדין פסולה דכשינשרו לא מסיק אדעתיה ופסולה עתה מיד וכן צריך לפרש גמרא שעל משנה זו לא שנו אלא מפני הנשר כדפרישתי אבל לנאותה שאינו דאג

לנאותה כשרה ולא כמו שפירשו רבותינו מפני הנשר שלא ילכלך סעודתו אביי: [ג] וכן פיר"ש ב' הישן דפרק מתני' אמתני' ומתוך כאן מלמעלה כאן מלמטה ופיר"ש מלמעלה כי הו בהדי הדדי פסולה דהו פרוץ כעומד מלמטה כשרה דהו עומד מרובה על הפרוץ שהחמה מתפשטת על הקרקע וכשהיא שוה למטה בידוע שהעומד מרובה למעלה וגרסינן בני רב פפא היינו דאמרי אינשי כוואו מלעיל באיתרוא מלחת וכו'. אבל ר"ת פירש כשהו כהדדי מלמעלה כשירה דפרוץ כעומד מותר כאן מלמטה כשהו כהדדי בעיני בני אדם העומד למטה ומסתכל למעלה פסולה דבידוע כיון דנראה לו למרחוק הפרוץ כעומד שהוא יותר מרובה עליו אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי וכו' ואיתרוא קטן מוון כדאמרינן פ"ק דקידושין עבדי אינשי דקרו לפלגא דוויי איסתרא ופירוש אדם בראש החר כצפור וראיה לדבר ובהי בעינינו כהגבים וגו' וכוכב גדול נראה לנו קטן ועתה לא יקשה דרב פפא דאמר בעירובין פרוץ כעומד מותר אהא דתנן המקרה סוכתו בשפודין וכן פרא"ם כפר"ת: [ד] אמר אביי אור ג' בסוכה גדולה ומיעטה בין בשפודין בין בקנים הוי מיעוט וכו': [ה] כבית הלל וכתב רא"ם מוקדמי כמין בית ש"מ ולא כבית ממש למדנו שיכול לסככה בעובי כרצונו אך שתראה סוכה אבל בגברים אפילו פחות מ' דהו להו כקנים בעלמא אחרי שכל הבתים ככוכין בעינין זה ואינה נראית כוכה פסולה דלא הויא כמין בית אלא בית ממש ועיין בהלכתא ט': [ו] כרבא דאמר התם חביש ודלא כאביי דפסיל בכל ענין אם יש ביא

מגדל עז

פסול ג' טפחים במקום אחד וכל חלוקי בלמטה או בסוף כמו שנסמתי וכמו שפירש פ"ק דסוכה גמרא מתני' דהרחיק את הסכך מן הכותל מדברי רבה דאמר אשכחתינו לרבנן דבי רב. ואין צורך לדחוק בדבריו ולומר מכלל נאמר אלא משורשין נאמר ומה ששם פסל שנים הוא אם אין בסכך פסול ג' טפחים במקום אחד וז"ל סכך בדבר פסול ודבר כשר זה בלד זה ואין במקום אחד מסכך הפסול רחב ג' טפחים אלא פחות וכו'. עד כפרון הוא נחשב ודין חבטן וקלנן כתב בדין העושה סוכתו תחת האילן בזה הפרק על סדר התלמוד פ"ק דסוכה. עתה נראה גם ראה מה אביי שאלו דבר על השגת רבינו הראש"ד ז"ל אם יא' מפיו הסוכה ומה שכתב רואה זה מבואר תנין כי דברי ר"ם מקובלים בהלכה מסודרין פ"ק דסוכה ואין לי צורך עוד להשיב על מו"א חתיו. ובפ"י חבטן אמת רבו הפירושים וזכרנו סם הקוקים לנו בשיטת רבותינו בעלי התוספות ז"ל פ"ק דסוכה גמרא מתני' דהעושה סוכתו תחת האילן וגמרא מתני' דהדלה עליה את הגפן ואין לי צורך להביא כנס: פירש עליה בגד מלמעלה עד בתוך הכית והעליונה כשרה. פ"א ופ"ב דסוכה:

לנשר שתהא חמתה מרובה מצילתה כגון שהסכך הרבה עב ומרובה שאו אינו פורס אלא [ג] וכן פיר"ש ב' הישן דפרק מתני' אמתני' ומתוך כאן מלמעלה כאן מלמטה ופיר"ש מלמעלה כי הו בהדי הדדי פסולה דהו פרוץ כעומד מלמטה כשרה דהו עומד מרובה על הפרוץ שהחמה מתפשטת על הקרקע וכשהיא שוה למטה בידוע שהעומד מרובה למעלה וגרסינן בני רב פפא היינו דאמרי אינשי כוואו מלעיל באיתרוא מלחת וכו'. אבל ר"ת פירש כשהו כהדדי מלמעלה כשירה דפרוץ כעומד מותר כאן מלמטה כשהו כהדדי בעיני בני אדם העומד למטה ומסתכל למעלה פסולה דבידוע כיון דנראה לו למרחוק הפרוץ כעומד שהוא יותר מרובה עליו אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי וכו' ואיתרוא קטן מוון כדאמרינן פ"ק דקידושין עבדי אינשי דקרו לפלגא דוויי איסתרא ופירוש אדם בראש החר כצפור וראיה לדבר ובהי בעינינו כהגבים וגו' וכוכב גדול נראה לנו קטן ועתה לא יקשה דרב פפא דאמר בעירובין פרוץ כעומד מותר אהא דתנן המקרה סוכתו בשפודין וכן פרא"ם כפר"ת: [ד] אמר אביי אור ג' בסוכה גדולה ומיעטה בין בשפודין בין בקנים הוי מיעוט וכו': [ה] כבית הלל וכתב רא"ם מוקדמי כמין בית ש"מ ולא כבית ממש למדנו שיכול לסככה בעובי כרצונו אך שתראה סוכה אבל בגברים אפילו פחות מ' דהו להו כקנים בעלמא אחרי שכל הבתים ככוכין בעינין זה ואינה נראית כוכה פסולה דלא הויא כמין בית אלא בית ממש ועיין בהלכתא ט': [ו] כרבא דאמר התם חביש ודלא כאביי דפסיל בכל ענין אם יש ביא

בין זה לזה ג' טפחים: [ג] כת"ק ודלא כר' יהודה דאמר אם אין דיוורין בעליונה התחתונה כשרה: [ד] כשמואל דאמר עשרה כהכשרה כך פיסולה, וסוגית התלמוד אליביה שמפרש טעמו ונושא ונותן בדבריו ודלא כרב הונא דאמר טפח ורב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי ארבעה דראבי"ה נראה דהלכה כרב חסדא ורבה בר רב הונא דאינון בתראי וגבי נויי מוכה נקט כ' האי שעורא: [ס] פ' שאין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות וכו' ויכולה לקבל ע"י הרקס, ע"ש: [ז] דגרסינן לעיל שתיים פסולות בתריותיו צילתה מרוב

ואנ"פ שיש לה גג ואנ"פ שגבוה עשרה טפחים ומעמא דלא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבע ל"ש מטה ל"ש כילה ולית הילכתא הכי וכן פסק בה"ג וכן פ"ח וביסוד האלפסי וראיה מדאמרין בסוף פירקין הילכתא העושה סוכתו כמין צירף אבויי. אשכחיה לרב יוסף דגני כשילת חתנים בסוכה ומוכח התם דשמוע רשיפוע אהלא לאו כאלהא דמי אבל יש לה רב אמור דמתני' יריאה. דעאמ' כדאיתא התם ועוד בפרק הישן אשכחנא דלא שרא אהל לרב אחא למיגני ככילה בסוכה אלא משום בקי ומיהו גבי שבת משמע

טור נראה שאין כל אדם יכול לומר מצטער אני ויפטר אלא בדבר שדרך בני אדם להצטער
שנא פירוש קרקע לבנה שטחו בה קרקעית הסוכה, ע"כ: [ג] כתב ר' שמוחה סבורני
בכל שפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדין, ע"כ: [ד] פירש"י הולכי בדרך מצוה כגון
כה"ל דכי משרדי ביום מצות סוכה הוו מפטרי ממצוה, אמנם בספר משמע פירש"י
יש גלותא בשבתא דריילא וגם בפ"ק דאגניניא בר נחמן בסוכה שנייה מופלגים ממנה ד'
ל פני ריש גלותא, ור' שמוח מ"ן דכל זה איירי בכה"נ דאי אפשר לקיים שניהם יחד
לעסוק שפי והכל הוי בכלל עוסק במצוה: [כ] כרמא לגבי אביי: